

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Kalbų tipologija (ir tyrimas)	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Axel Holvoet Kitas / a (-i): Vladimir Panov	Filologijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
antroji	Privalomasis ir pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Paskaitos, seminarai	3 semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: BA laipsnis	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
10	250	48	202

Dalyko (modulio) tikslas		
<p>Šiuo dalyku siekiama išugdyti bazinės lingvistinės tipologijos žinias, tipologijos prielaidų, tikslų ir vietos lingvistiniuose tyrimuose suvokimą.</p> <p>Studijuojantys</p> <ul style="list-style-type: none"> – išmoks skaityti tipologinę literatūrą, naudoti pirminius šaltinius (ypač individualių tyrėjų anksčiau nežinomų kalbų aprašus), ištraukti iš šių šaltinių reikalingus duomenis, orientuotis tipologinėse duomenų bazėse; – geriau suvoks pasaulio kalbų įvairovės mastą ir jo implikacijas kalbos mokslui; – įgis bendresnius įgūdžius, tokius kaip reikalingos informacijos atranka iš didelių duomenų sankepių, kritinė duomenų analizė, sugebėjimas rezultatus glaustai apibendrinti ir pristatyti. 		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalyką išklause studentai		
– suvoks žinių apie pasaulio kalbų įvairovę svarbą gilesniam kalbinių struktūrų supratimui;	įtraukianti paskaita, seminarai	prezentacija + tyrimas
– gebės skaityti ir suprasti akademinės publikacijos kalbinės tipologijos srityje;	įtraukianti paskaita, seminarai	prezentacija + tyrimas
– gebės surinkti duomenis apie skirtingus konkrečių kalbų struktūros aspektus, ištirti juos ir pristatyti iš tipologinės perspektyvos;	įtraukianti paskaita, seminarai	prezentacija + tyrimas
– gebės panaudoti ir įvertinti tipologinės informacijos šaltinius bei kritiškai analizuoti akademinę literatūrą.	įtraukianti paskaita, seminarai	prezentacija + tyrimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Įvadas. Kalbų tipologijos sąvoka. Kalbų klasifikavimo būdai. Funkcinės-tipologinės lingvistikos idėja.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
2. Kalbų tipologijos priešistorė. Ankstyvoje morfologinė tipologija, kaip ji vertinama dabar.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
3. Greenbergo tipologija. Implikacijos, hierarchijos, lyginamieji konceptai.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Greenberg 1963)
4. Tipologo instrumentariumas. Metodai, ištekliai, imčių sudarymo principai.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
5. Ką tiksliai tipologija gali lyginti? Tipologiniai parametrai ir kaip juos apibrėžti.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Greenberg, Velupillai)
6. Hierarchijos ir semantiniai žemėlapiai. Galimi aiškinimai tipologijoje.	2							16	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Haspelmath 2003)
7. Iš ko sudarytos kalbos. Gramatika ir leksika, atviros ir uždarnos klasės. Gramatikalizacija.	2		2					16	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai, Bybee & Dahl)
8. Vardažodinės gramemos. Giminė/nominalinė klasė. Skaičius. Asmuo.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
9. Linksniš ir morfosintaksinė rikiuotė.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
10. Rūšies tipologija.	2							16	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Kulikov)
11. Pagrindinio ir priklausomojo dėmens žymėjimas. Reliacinis žymėjimas ir indeksavimas.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
12. TAME gramemos. Laikas, veikslas.	2		2					16	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Bybee & Dahl)
13. TAME gramemos. Nuosaka, modalumas, evidenclaiumas.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
14. Arealinė tipologija.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
15. Pasaulio kalbų įvairovė.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
16. Kalbų įvairovė: Europa kaip kalbinis arealas.	2		2					6	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Haspelmath 2001)
Iš viso	32		16					202	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
			Kaupiamasis vertinimas:
Aktyvumas per paskaitas ir seminarus	20	per visą semestrą	Aktyvumas per paskaitas, dalyvavimas seminaruose, pasiruošimas seminarams

Savarankiškas darbas (pateikiamas prezentacijos formatu)	30	egzamino sesija	Studentai turės pateikti trumpą prezentaciją, kurioje iš tipologinės perspektyvos bus apžvelgta kokia nors neindoeuropiečių kalba (bus pateiktas galimų kalbų sąrašas, studentai gali ir patys pateikti savo pasiūlymus). Įvertinimo kriterijai: <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas pristatyti medžiagą pagal tipologijoje įprastus reikalavimus (glosavimas privalomas), – Teisingas šaltinių naudojimas, – Teisingas literatūros citavimas, – Aiški ir logiškai grįsta struktūra.
Tyrimas	50	egzamino sesija	Remdamiesi prieinamais aprašais ir tipologine literatūra, studentai turės tam tikros kategorijos arba tam tikro gramatinės raiškos domeno instanciacijas keliuose kalbose tipologiškai ištirti, palyginti ir aprašyti. Tyrimo rezultatai turi būti pateikti rašto darbe, kuris turi pasižymėti <ul style="list-style-type: none"> – aiškia ir logiškai grįsta struktūra, – kalbų tipologijoje priimtu duomenų pateikimo būdu (privalomas glosavimas) – teisingu literatūros naudojimu ir citavimu.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Velupillai, Viveka	2012	<i>An Introduction to Linguistic Typology</i> (pasirinkti fragmentai)		John Benjamins
Papildoma literatūra				
Bybee, Joan & Dahl, Östen	1989	The creation of tense and aspect systems in the languages of the world (pasirinktos dalys)	<i>Studies in Language</i> 13.1. 51–103	https://www.scribd.com/doc/251934212/Bybee-Dahl-The-Creation-of-Tense-and-Aspect-Systems-in-the-Languages-of-the-World
Greenberg, Joseph	1963	Some universals of language with particular reference to the order of meaningful elements	Greenberg, ed., <i>Universals of Language</i> , 58–90	http://www.fb10.uni-bremen.de/homepages/hackmack/synsem/pdf/Universals_of_Language.pdf
Haspelmath, Martin	2003	The geometry of grammatical meaning.	Tomasello, ed., <i>The New Psychology of Language II</i> , 211–242	https://www.researchgate.net/publication/27266359_The_geometry_of_grammatical_meaning_Semantic_maps_and_cross-linguistic_comparison
Haspelmath, Martin	2001	The European linguistic area: Standard Average European. <i>Language Typology and Language Universals Vol. 2.</i>	Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, 2001, pp. 1492-1510	https://www.researchgate.net/publication/247869081_The_European_linguistic_area_Standard_Average_European
Kulikov, Leonid	2011	Voice typology	Jae Jung Song (ed.), <i>The Oxford Handbook of Linguistic Typology</i> . Oxford: Oxford University Press	https://www.academia.edu/999224/Voice_typology